

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ-ΤΟΜΕΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Ι»

Μάθημα Γ΄ Εξαμήνου, Υποχρεωτικό Επιλογής, Κωδικός μαθήματος : 774, Διδακτικές μονάδες: 3, ECTS: 5

Τρόπος εξέτασης : γραπτά

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικός συντελεστής προόδου της επιστήμης της Εγκληματολογίας υπήρξε η εμπειρική διερεύνηση του εγκλήματος, η οποία στήριξε και προώθησε τη θεωρητική του μελέτη. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική παρουσίαση και ανάλυση ορισμένων εκ των σημαντικότερων εγκληματολογικών ερευνών και των κριτηρίων επιστημονικότητάς τους. Της κατάταξής τους στα δύο κυρίαρχα ρεύματα της *«Εγκληματολογίας του πέρασματος στην πράξη»* και της *«Εγκληματολογίας της κοινωνικής αντίδρασης»*, προηγείται η εισαγωγή στις ιδιαιτερότητες των μεθόδων και τεχνικών της εγκληματολογικής έρευνας, βάσει της υπάρχουσας ερευνητικής εμπειρίας. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος προσεγγίζονται οι έρευνες μετρήσεων, όπως διαμορφώνονται μέσα από τις σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις καθώς και οι έρευνες που εντάσσονται στο πρώτο θεωρητικό ρεύμα της διερεύνησης του ρόλου των παραγόντων εγκληματογένεσης (ατομικών, κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών) στο *πέρασμα στην πράξη*. Οι έρευνες αυτές εξετάζονται και μελετώνται στη βάση της συνολικής μεθοδολογίας τους, ενώ τα ερευνητικά τους δεδομένα αναλύονται σε σχέση και με εκείνα των ερευνών οι οποίες εντάσσονται στην οπτική της Εγκληματολογίας της *κοινωνικής αντίδρασης*. Αξιολογείται, επιπρόσθετα, η σφαιρική συμβολή των ερευνών αυτών στη διαμόρφωση της εγκληματολογικής σκέψης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγικά: Εννοιολογική οριοθέτηση και κριτήρια επιστημονικότητας των ερευνών

Εισαγωγικό Κεφάλαιο: Μέθοδοι και τεχνικές της εγκληματολογικής έρευνας

1. Τύποι ερευνών
2. Μέθοδοι & Τεχνικές (αναλυτική παρουσίαση)
3. Επίπεδα ανάλυσης

Έρευνες ενταγμένες στην Εγκληματολογία «του περάσματος στην πράξη»

I. Έρευνες μετρήσεων εγκληματικότητας

1. Μεθοδολογικά εργαλεία: Στατιστικές, έρευνες θυματοποίησης, έρευνες αυτό-ομολογούμενης ενοχής

2. Χρονολογικές διακυμάνσεις της εμφανούς εγκληματικότητας

3. Γεωγραφικές διακυμάνσεις της εμφανούς εγκληματικότητας

4. Επίπεδα ανάλυσης και τεχνικές χαρτογράφησης

II. Παράγοντες Εγκληματογένεσης

1. Έρευνες ατομικών παραγόντων: Βιολογικοί, Ψυχολογικοί, Δημογραφικοί (Φύλο-ηλικία)

2. Έρευνες κοινωνικών παραγόντων:

2.1. Οικονομικοί (γενική/ατομική οικονομική κατάσταση, έγκλημα λευκού περιλαιμίου)

2.2. Πολιτισμικοί παράγοντες (νεανικές συμμορίες, βίαιη υποκοουλτούρα, ο ρόλος της οικογένειας, ο ρόλος των ΜΜΕ)

2.3. Περιβαλλοντικοί παράγοντες (οικολογικές εμπειρικές προσεγγίσεις, εγκλήματα βίας και αστικοποίηση)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

A) Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση του ρόλου της εμπειρικής έρευνας στην πρόοδο της επιστήμης της Εγκληματολογίας καθώς και των βασικών προαπαιτούμενων για να χαρακτηριστεί μια έρευνα ως επιστημονική. Μέσα από την ειδική αναφορά στη μεθοδολογία καθώς και στις σύγχρονες τεχνικές εμπειρικής έρευνας, επιδιώκεται η ανάπτυξη της δυνατότητας κριτικής μελέτης και ανάλυσης της υπάρχουσας ερευνητικής εμπειρίας.

B) Για την επίτευξη των παραπάνω εκπαιδευτικών στόχων επιλέγεται η παράδοση με τη μορφή εισηγήσεων της διδάσκουσας, η χρήση ερωταπαντήσεων προς διασάφηση των βασικών εννοιών καθώς και η χρήση παραδειγμάτων για την κατανόηση των θεωρητικών εννοιών μέσα από τις όψεις της εφαρμογής τους.

Γ) Στην παραπάνω προοπτική συνεπικουρούν και οι εργασίες που προτείνονται για προαιρετική εκπόνηση στο πλαίσιο του μαθήματος και οι οποίες μπορούν να βελτιώσουν έως 2 μονάδες τη βαθμολογία των γραπτών εξετάσεων υπό τον όρο ότι αυτή είναι προβιβάσιμη (5+). Η επιλογή αυτή αποσκοπεί αφενός στη δυνατότητα εμβάθυνσης σε ειδικά θέματα (βιβλιογραφικού χαρακτήρα) και αφετέρου στην εκμάθηση των βασικών σταδίων χάραξης και υλοποίησης μια έρευνας (εμπειρικές έρευνες προσαρμοσμένες στις δυνατότητες του μαθήματος, ατομικού ή και ομαδικού χαρακτήρα). Οι καλύτερες εργασίες παρουσιάζονται από τους φοιτητές στο τελευταίο μάθημα και αποτελούν βάση επιστημονικού διαλόγου με τους συμφοιτητές τους, ενώ ορισμένες ομαδικές εμπειρικές έρευνες έχουν ήδη δημοσιευθεί.

Δ) Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιείται ετήσια εκπαιδευτική επίσκεψη σε σχετικό με το αντικείμενο της εγκληματολογικής επιστήμης δημόσιο φορέα. Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα στους φοιτητές να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Εργαστηρίου Αστεακής Εγκληματολογίας.

Ε) Προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχικότητα στη μαθησιακή διαδικασία, ορίζονται (κατόπιν συναίνεσής τους) «συντονιστές-φοιτητές», οι οποίοι συνεργάζονται με τη διδάσκουσα για θέματα που αφορούν το μάθημα και τις εργασίες. Η επιλογή τους γίνεται τυχαία με βάση την αυτό-πρότασή τους και την αποδοχή των συναδέλφων τους. Η πρακτική αυτή έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών από πλευράς των φοιτητών.

ΣΤ) Γίνεται χρήση σύγχρονης τεχνολογίας (power-point, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες) κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων εργασιών, εισηγήσεων κλπ.

Ζ) Το μάθημα αξιολογείται σε ετήσια βάση από τους φοιτητές στο πλαίσιο της ΜΟΔΙΠ του Παντείου Πανεπιστημίου.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ (ΟΠΩΣ ΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ):

**ΒΙΒΛΙΟ «ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ», ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ, ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**